

בעזה"ש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו

בעת רעוא דרעוין

פרשת תזריע - החודש

שנת תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תרמ"ה

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

במעודה שלישית פרשת תזריע - החודש תשע"א לפ"ק

ואנשי מעשה אמרו אשרי ילדותנו שלא זיישה את זקנתנו, ויש מהן אומרים אשרי זקנתנו שכיפרה את ילדותנו, אלו זעלי תשובה ע"ש. ואיתא במדרש (ז"ר לט-ח) לך טל ילדותך (תהלים קי-ג), שהיה אברהם אבינו מתפחד ואומר, תאמר שיש זידי עון שהייתי עובד עבודת כוכבים כל השנים הללו. אמר לו הקב"ה לך טל ילדותך, מה טל זה פורח אף עונותיך פורחים ע"כ. ואם כן כאשר מחשבין אנו ומתזוננים זימי חייו של אברהם, רואים שיכולים להתקרב גם אם היו עומדים מתחלה ברחוק.

אמנם מצינו עוד יותר באברהם, דאיתא במדרש תנחומא (לך יז) למה לא נימול אברהם אלא בן ז"ט שנה, ללמד שאם זיקש אדם להתגייר, לא יהא אומר זקן אני והאיך אני מתגייר, ילמוד מאברהם שכל בן ז"ט שנה, לכך לא מל אלא בן ז"ט שנה ע"כ. (ועיין ז"ר מו-ב). ופירש בעץ יוסף שם, שלא יהא אומר ומחשב שלא יועיל לו, כיון שלא

אשה כי תזריע וילדה זכר (י"ג-ב). במדרש רבה (ד-ג) ה"ד (איוב לו-ג) אשא דעי למרחוק ולפועלי אתן זדק. אמר רבי נתן מחשבין לשמו של אברהם אבינו, אותו שצא מרחוק, ה"ד (בראשית כז-ד) וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק. ואמר רבי חנינא בר פפא מחשבין אנו לשמו של הקב"ה שהיינו רחוקים וקרצנו לו ע"כ. וכעין זה דרשו חז"ל (ברכות לד:) הכתוב, שלום שלום לרחוק ולקרוב (ישעיה מו-ט), דקאי על זעלי תשובה, שהיו רחוקים מעבודת ה', ולרחוק ברישא והדר לקרוב, דצמקום שזעלי תשובה עומדין אין זדיקים גמורין עומדין ע"ש.

וגראדה כי הנה לפעמים יתחמך לב האדם, אחר שכבר עזרו רבות בשנים עליו, ורואה עצמו בדיוטא תחתונה, איך יתכן עוד כי אחרי בלותי היתה לי עדנה, שעוד יוכל להתעלות בעבודת ה'. אבל באמת לעולם לא מאוחר, ובשמחת בית השואבה מצינו (סוכה ג.) שחסידי

הדגלים היו כתובים אותיות האצות הקדושים, אצרהם יחק ויעקב, דהיינו על זה הדרך, דגל הא' היה כתוב, אות א' מאצרהם, אות י' מיעקב, ואות י' מיעקב, ועל דגל הב' היה כתוב, צ' מאצרהם ו' מיעקב וע' מיעקב, ועל דגל הג' היה כתוב ר' מאצרהם ח' מיעקב ק' מיעקב, ועל דגל הד' היה כתוב, מ' מאצרהם ק' מיעקב צ' מיעקב, נשאר אות ה' מאצרהם שהיתה פורחת באויר, ומחופפת על ישראל שלא ישלטו עליהם שום רע ע"כ. והנה הדגל השלישית היתה דגל מחנה אפרים (במדבר ב-צ), ואתו עמו מנשה וזנימין. ואם כן על דגלו של שבט יוסף היו כתובים אותיות רח"ק. ונראה דעל זה מצינו במכירת יוסף, שאמר הכתוב (בראשית לו-יח) וילך יוסף אחר אחיו וימצאם בדותן, ויראו אותו מרח"ק, ובטרים יקרב אליהם, ויתנכלו אותו להמיתו.

והענין צה שדגלו של זרע רחל היה נרשם עליה אותיות רח"ק, יש לומר דהנה הכתוב אומר (תהלים פ-ג) לפני אפרים וזנימין ומנשה עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו. ויש להבין למה נקט שלשה שבטים אלו דייקא. ונראה דאיתא בגמרא (בבא בתרא קגג.) ראה יעקב אבינו שאין זרעו של עשו נמסר אלא ציד זרעו של יוסף שנאמר (עובדיה א-יח) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להצה ובית עשו לקש ע"כ.

מתגייר משעמד על דעתו. ועוד שטיקרה המילה לתקן המדות והדעות רעות בצחרותו, אבל מכיון דאצרהם לא נימול עד זקנותו, לא הוי נעילת דלת, דכל זמן שלא מל אינו גר ע"כ.

ומבואר בתקוני זוה"ק (מיקון כג-סו.) דעל ידי מנחת מילה שורה על האדם שם שד"י מלצר, ושם הוי"ה מלגאו ע"כ. ודורשי רשומת רמזו, מי יעלה לנו השמימה (דברים ל-ב), ר"ת מיל"ה וסופי תיבות הוי"ה (עיין בעל הטורים שם). ואם כן מנחת מילה של אצרהם הוא שמו של אצרהם (כי שם שד"י ושם הוי"ה יחד עולה מספר ש"ס.) ומה גם שמנחת מילה נקראת על שמו של אצרהם, וכנוסח הברכה, להכניסו בצריתו של אצרהם אבינו. וזהו אשא דעי למרחוק, גם מי שעומד מרחוק יוכל להתקרב, כי מחשצין אנו לשמו של אצרהם שבא מרחוק, שלא נטוה למול עד צהיותו בן ז"ט שנה, שלא יהא אדם אומר זקן אני והאיך אני מתגייר, ולכן לפועלי אתן דק, שלא ידח ממנו דת, וכל אחד יוכל להתקרב, ושלוש שלום לרחוק ולקרוב, לרחוק שנתקרב.

וייש לומר עוד, דהנה הכתוב אומר, איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל (ב-ב). ובספיה"ק אזהב ישראל (ליקוטיו) הביא מדרש אל תקרי באותות אלא באותיות וכו'. וכתב דאיתא בספר עשרה מאמרות שעל

לאליפז בן עשו שהיה מזרע יצחק]. נפק מינה עמלק דזערינהו לישראל, מאי טעמא, דלא איבעי להו לרחקה [מתחת כנפי השכינה שהיה להם לגיירה] ע"כ. ואם כן תמנע צת מלכים לא הקפידה על כבודה, רק להיות צבית אברהם ויצחק, ואין הקצ"ה מקפח שכר כל צריה (צבא קמא לח:), לכך יאל ממנה ראשית גוים עמלק. אמנס הלא רחל עשתה יותר, שהיתה עקרת הבית, ומחלה על כבודה ונעשתה פלגש, שמסרה הסימנים של יעקב לאחותה לאה והניחה להיות גבירה, לכך זרעה של רחל כובש לעשו ע"כ.

ויש לומר דלכן היתה נרשם על דגל זרע רחל אומיות רח"ק, כי זכותם גדולה להכניע לזרע עשו הרחוקים מעדת ה', ובאים מרחוק להלחם עם ישראל, מסורת צדינו שהם נופלים ציד צביה של רחל, והם גורמים שהאויבים עומדים מרחוק, ואי אפשר להם להזדווג על ישראל. ולפני אפרים וצנימין ומנשה עוררה את גבורתך. - ודבר זה הוא חיזוק גדול לכן ישראל העומד מרחוק ורוצה להתקרב לעבודת ה', אם תמנע זכותה לגדולה של ראשית גוים עמלק, דלא איבעי להו לרחקה, מכל שכן זרע אברהם שרוצה להתקרב, ידו פרושה לקבל רחוקים.

ובאמת יש לומר עוד טעם צדצר למה לא נמסרים אלא ציד

ובילקוט (שופטים נא) אמרו, מסורת אגדה הוא צדינו, שאין עשו נופל אלא ציד צביה של רחל ע"כ. ואם כן שלשה שבטים אלו, אפרים וצנימין ומנשה, המה זרעו של רחל, ואין זרעו של עשו נמסר אלא ציד צביה של רחל, ולכן לפני אפרים וצנימין ומנשה עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו.

והנה צילקוט (שם) איתא הטעם למה לא נופלים רק ציד זרעו צביה של רחל, שאם צאים השבטים לדון עם עשו לומר לו למה רדפת את אחיך, הוא אומר להם למה רדפתם יוסף אחיכם ואינכם מעולים ממנו, וכיון שהוא צא אלל יוסף, אומר לו [לעשו] למה רדפת אחיך, ואינו יכול להשיבו. אם תאמר שעשה לך רעה, אף אחי שלמו לי רעה ואני שלמתי להם טובה, מיד הוא שותק ע"כ. אמנס ציערות דבש (ח"א דרוש יב) כתב, אמרתי כמה פעמים בהענין שאין זרעו של עשו נופל אלא ציד זרעה של רחל, כי כל זכות בני עשו הוא מן תמנע, שאמר הכתוב ותמנע היתה פלגש לאליפז בן עשו (בראשית לו-יב), ואמרו חז"ל (סנהדרין ט:): תמנע צת מלכים הוא, צעיא לאיגור, צאתה אלל אברהם יצחק ויעקב ולא קבלוה, הלכתי והיתה פלגש לאליפז בן עשו, אמרה מוטב תהא שפחה לאומה זו [לצני אברהם יצחק ויעקב שהם יראי שמים], ולא תהא גבירה לאומה אחרת [ולכן נעשה פלגש

תחת מה שעשו לו, אלא זן ופירנסם ושלם טובה תחת רעה, וטוהר מדותיו של אמו רחל, שמסרה כל גדולתה לאחותה, להיות נחות דרגא כל ימי חייה, ובלבד שאחותה לא תצא לבושה, ועבור זה זכו שרק ציד צנייה נופלים זרעו של עשו, שאין הקב"ה מקפח שכר כל צריה, על כן לפועלי אתן זדק.

וּבְצִיּוֹנוֹ ציוסף אחר שמת אביו יעקב, ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו, לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותו וגו', ויאמר אליהם יוסף אל תיראו וגו', ואחס חשבתם עלי רעה, אלקים חשבה לטובה, למען עשה כיום הזה להחיות עם רב (בראשית כ-טו). ונראה כי יוסף בעת שנמכר למצרים, והרי אין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה (חולין ז:), קבע בנפשו שזהו נסיון אליו מן השמים לראות איך יתנהג עמהם לאחר זמן כאשר יעלה צידו להשיב להם גמולם. ולכן צווא הזמן שנעשה מלך והמה נכנעים תחת ממשלתו, וכבר אביו מת ולא יראה בצערם, הרי היה צידו להשיב להם כגמולם, אמנם לא כן היה, אלא אמר לאחיו, הן אמנת ש'אתם חשבתם עלי רעה', זה היה חשבונכם, אבל מהו החשבון מאת ה' שזימן זאת לפני, 'אלקים חשבה לטובה', המחשבה של ה' שהזמין לי זאת, היתה לראות אם אתנהג עמכם אחר כך במדת הטוב,

זרעו של רחל, כי הנה במדה שאדם מודד מודדין לו (סוטה ט.), ואמרו (ראש השנה יז.) אמר רבא כל המעביר על מדותיו [שאינו מדקדק למדוד מדה כנגד מדה למצעים אותו], אלא מניח מדותיו והולך לו, מעבירין לו על כל פשעיו [אין מדת הדין מדקדקת אחריהן], אלא מניחתן והולכת. רב הונא צריה דרב יהושע חלש וכו', לסוף איתפח [נתרפא] וכו', אמרי ליה מאי חזית, אמר להו אין הכי הוה [מיתה נקנסה עליו], ואמר להו הקב"ה הואיל ולא מתקים במייליה [אינו עומד במדותיו] לא תוקמו בהדיה [לא תדקדקו אחריו], שנאמר (מיכה ז-יח) נושא עון ועובר על פשע, למי נושא עון למי שעובר על פשע ע"כ. ומי לנו יותר מאמנו רחל שויתרה על טובת כל ימי חייה לזורך אחותה, וכמו כן צנה יוסף העביר על מדותיו ששילם טובה תחת רעה לאחיו. והנה הסיבה שזרע יעקב נמסרים ציד זרעו של עשו, הוא בצביל החטאים, והנור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט. אמנם זרעה של רחל המעבירין על מדותיהם, גם מדת הדין לא מדקדקת עמהם, ולכן זרעה של עשו נמסרים צידם.

וַזָּדוּ אשא דעי למרחוק, כאשר אני מתבונן בהדגל שנכתב עליה אותיות רח"ק, דגל של זרע רחל, שרק הם עומדים נגד זרעו של עשו, בצביל טוהר מדותיו של יוסף שלא השיב רעה

אחיו זרעם זרע זרעם. ואמר שוב, 'מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל', דאיתא בגמרא (בבא בתרא קכג.) שיעקב מסר סימנין לרחל, כי קא מעיילי לה ללאה סברה השתא מיכספי אחתאי, מסרתינהו ניהלה ע"כ. וכתב בחסד לאברהם (מעין ז נהר סא) דהסימנים הללו היה, תנוך און ובהן יד ורגל ע"ש. ועיין צילקוט ראובני (פ' ויגל אות קב) מה שכתב בסודן של הדברים. וזה נרמז בתיבות אביר יעקב, א'ון ב'הן י'ד ר'גל. ואמר יעקב ליוסף שמדות טובות שלו זכה, מידי אביר יעקב, זהו תוצאה ממה שאמו מסרה סימנים אלו לאחותה, כי מדות האם עוברת בירושה לבניה אחריה, 'ומשם רועה אבן ישראל'.

ובזה נבוא לבאר צפרשתנו העוסקת צדיני המזרע, וציוס השמיני לטהרתו מציא אשם מזרע ולוג אחד שמן, ואמר הכתוב (יד-ד) ולקח הכהן מדם האשם ונתן על תנוך און המטהר הימנית, ועל צהן ידו הימנית ועל צהן רגלו הימנית, וכמו כן עשה מיתר השמן אשר על כפו. וצודאי יש צוה סודות רבות, אבל לענינינו יש לומר, כי על שצעה דברים נגעים צאים, על לשון הרע, ועל צרות העין וכו' (ערכין טו.), וסיבת חטאים הללו הם מקנאה ושנאה, שעל ידי זה מוציא רע על חברו, והוא צר עין עליו, ורפואתו הוא רק בתיקון חטאים הללו, וכמו שפירשו והנה נרפא

זהו הנסיון שלי כעת, ואשתדל לעמוד בה. ולא היה מדה של טובה חישב ה' עלי, למען עשה כיום הזה להחיות עם רב, זהו העבודה שלי כעת, שאשלים לכם טובה תחת הרעה, ולא לנקום מכם, אלא להיות מעביר על מדותיו.

והנה מה שזכה יוסף למדות נפלאות כאלה, לכלכל את אחיו וטפס זרעם, ששים רבוא נפשות, לחם לפי הטף עד יום מותו, תחת שהם ראו להורגו, ומכרוהו לעבד למצרים, שאין עבד יוצא משם לעולם, כל זה באה כתוצאה מהמדות טובות שהיו באמו רחל, שויתרה על זיווגה להיות עקרת הבית כדי שלא יכאב לנפש אחותה, אשר זכות זו גדולה עד מאד, עד שאמר ה', בשצילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, וכמו שנאמר (ירמיה לא-ד) רחל מצכה על צנייה וגו', כה אמר ה' מנעי קולך מצבי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך וגו', ושצו צנים לגבולם (פתיחתא איכה ד).

וגראה דזהו שאמר יעקב בצרכותיו, בן פורת יוסף וגו', וימררוהו ורובו וישטמוהו צעלי חצים (בראשית מט-כג), היינו שבטי י-ה ששנאוהו וימררוהו, ואף על פי כן 'אשצ צאיתן קשתו', השיב את קשתו מלירות בהם כאשר הגיעו תחת ידו, ולא עוד אלא 'זיפוזו זרועי ידיו', זרועותיו של יוסף היו נחלים פז ופנינים לפרנס עם רב,

לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם
 לחדשי השנה (שמות יג-ג). וברש"י
 הראהו לזנה צדושה, ואמר לו כשהירח
 מתחדש יהיה לך ראש חדש. ואין מקרא
 יוצא מידי פשוטו, על חדש ניסן אמר
 לו, זה יהיה ראש לסדר מנין החדשים,
 שיהא אייר קרוי שני, סיון שלישי ע"כ.
 ויש להבין למה התחיל מצות הפסח
 בהניווי של קידוש החדש, שלכאורה אין
 לה שייכות עם ענין יציאת מצרים
 ומצותיה.

וּבַזָּה יִזְכָּן גַּם כֵּן הַמְסוּרָה, וְזֶה אֲשֶׁר
 לוֹ הַצִּית וְהִגִּיד לְכַהֵן לְאֹמֹר,
 כִּגְעַל נְרָאָה לִי צִצִּית (יד-לה), וְכַתֵּב
 צְבַעַל הַטּוֹרִים צ' בַּמְסוּרָה, דִּין, וְאִידֶךָ
 (ירמיה לא-ג) מַרְחוֹק ה' נְרָאָה לִי ע"ש.
 כי בהראות הנגע בקירות הבית, מתכוונן
 ומכיר לדעת שחטא בהולאת רע וצננות
 עין על חצירו, ולא התנהג צמדתם של
 רחל וזנה יוסף, שהיו לדוגמא ולסמל
 להכלל ישראל בטוהר מדותיהם צין אדם
 לחצירו. והנה על הדגל של זרעה של
 רחל היו רשומים האותיות רח"ק, ולכן
 כאשר בא אל הכהן לאמור כנגע נראה
 לי צצית, הוא מתודה ואומר, מרח"ק,
 צציל שפגמתי צמדתם של דגל אפרים
 שרשומים עליה אותיות רח"ק, לכן ה'
 נראה לי, לעורר אותי לתקן מדה זו,
 ועבור זה נראה לי הנגע בהצית.

לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם
 לחדשי השנה (שמות יג-ג). וברש"י
 הראהו לזנה צדושה, ואמר לו כשהירח
 מתחדש יהיה לך ראש חדש. ואין מקרא
 יוצא מידי פשוטו, על חדש ניסן אמר
 לו, זה יהיה ראש לסדר מנין החדשים,
 שיהא אייר קרוי שני, סיון שלישי ע"כ.
 ויש להבין למה התחיל מצות הפסח
 בהניווי של קידוש החדש, שלכאורה אין
 לה שייכות עם ענין יציאת מצרים
 ומצותיה.

וּבַזָּה יִזְכָּן גַּם כֵּן הַמְסוּרָה, וְזֶה אֲשֶׁר
 לוֹ הַצִּית וְהִגִּיד לְכַהֵן לְאֹמֹר,
 כִּגְעַל נְרָאָה לִי צִצִּית (יד-לה), וְכַתֵּב
 צְבַעַל הַטּוֹרִים צ' בַּמְסוּרָה, דִּין, וְאִידֶךָ
 (ירמיה לא-ג) מַרְחוֹק ה' נְרָאָה לִי ע"ש.
 כי בהראות הנגע בקירות הבית, מתכוונן
 ומכיר לדעת שחטא בהולאת רע וצננות
 עין על חצירו, ולא התנהג צמדתם של
 רחל וזנה יוסף, שהיו לדוגמא ולסמל
 להכלל ישראל בטוהר מדותיהם צין אדם
 לחצירו. והנה על הדגל של זרעה של
 רחל היו רשומים האותיות רח"ק, ולכן
 כאשר בא אל הכהן לאמור כנגע נראה
 לי צצית, הוא מתודה ואומר, מרח"ק,
 צציל שפגמתי צמדתם של דגל אפרים
 שרשומים עליה אותיות רח"ק, לכן ה'
 נראה לי, לעורר אותי לתקן מדה זו,
 ועבור זה נראה לי הנגע בהצית.

וְהִנֵּה אֲנִי עֹמְדִים בַּפֶּרֶשֶׁת הַחֹדֶשׁ,
 שְׁאֵמַר ה' לְמֹשֶׁה, הַחֹדֶשׁ הַזֶּה

וְהִנֵּה אֲנִי עֹמְדִים בַּפֶּרֶשֶׁת הַחֹדֶשׁ,
 שְׁאֵמַר ה' לְמֹשֶׁה, הַחֹדֶשׁ הַזֶּה

עד קצה המחנות, הן צמצם בגשמיות,
 עבדים יותר ממאמץ שנה בעבודת
 הפרך, והן מנד מצם הרוחני שקועים
 צמ"ט שערי טומאה, עד שלא יכלו
 להתמהמה. וכדי לעודדם שלא יתיאשו
 צמצם, צא להם הציווי החדש הזה לכם
 ראש חדשים, הראה לו לצנה בחידושה,
 אם כי כבר חלפה אורה היא מתחדשת
 מחדש להאיר, כזה ראה וקדש, תחזונ
 צה גם לעצמך להתחיל להתקדש, ומדי

יום יום יוסף אורה עד שיגיע
 לשלימותו.

ובה יתן ה' שנוכל להתחדש ולהוסיף
 אורה, להכין עצמינו לימי
 האורה של החג הצא עלינו לטובה, חג
 האמונה וגאולתן של ישראל, וכימי
 צאתנו ממצרים יראנו נפלאות, השתא
 בעגלא וצמן קריב צציאת צן דוד
 צ"א.

נתנדב ע"י ידידנו
מוה"ר ר' **יודא ארי' לינק** הי"ו
לרגל השמחה במעונו
בנישואי בתו הכלה תח' למז"ט

נתנדב ע"י ידידנו
מוה"ר ר' **אביש גרינבוים** הי"ו
לרגל השמחה במעונו
באירוסי בתו הכלה תח' למז"ט

נתנדב ע"י ידידנו
מוה"ר ר' **יואל ביערמאן** הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בתו למזל טוב

הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה
להר"ר **יואל ברא"ש פייערווערקער** הי"ו 718.387.5770